Товкун Людмила Вікторівна,
доцент кафедри фінансового права Національного університету «Юридична академія України імені Я. Мудрого», кандидат економічних наук

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ПОДАТКОВОГО ПРАВА

Принципи, як і інші правові категорії, існують, змінюються та припиняють свою дію у зв'язку з потребами та закономірностями розвитку суспільства на певному етапі Їх основою завжди виступають політичні, економічні та соціальні явища, які суттєво впливають на державні інтереси. Як зазначав Р.З. Лівшиц принципи охоплюють всю правову матерію - і ідеї, і норми, і відносини - придають їй логічність, послідовність, сбалансованість. В принципах права як би синтезується світовий досвід розвитку права, досвід цивілізації.” [4, с. 195]. Принципи податкового права виступають одним із видів принципів права. Вони відносяться, враховуючи галузеву належність, до категорій фінансового права. Ці принципи мають свою специфіку, відображують сутність та особливості оподаткування. У фінансово-правовій науці відсутній єдиний підхід щодо визначення принципів податкового права. Виходячи з цього, деякі вчені при визначенні цих принципів звертають увагу на вихідних положеннях, які визначають зміст та систему податкового законодавства [3, с.64] , інші підкреслюють, що принципи податкового права є базовими ідеями, які визначають основи податкового права і знаходять своє втілення безпосередньо в його нормах [2, с.137] На наш погляд, необхідно зазначити, що принципи податкового права представляють собою базові положення, які є імперативними та загальнообов'язковими. Вони виступають основними поняттями,які проходять через всі норми податкового права

Важливим є закріплення принципів податкового права в нормах. Саме норми виступають основними елементами, які втілюють принципи податкового права в життя Тому, основною метою їх вивчення є не формальне визначення їх в теорії, а виявлення способів застосування на практиці.

Податкове законодавство України не містить конкретного закріплення принципів податкового права [1, с. 13-14]. Це, безпосередньо, впливає на їх реалізацію. В податковому праві головне місце займають принципи, закріплені в Конституції [1, с. 30]. Будучі основними принципами нормативного регулювання, конституційні принципи є основою всієї наступної правотворчості в податковій сфері. До таких принципів відносять: принцип юридичної рівності громадян перед законом, а отже і податковим законом (зазначимо, що Конституція України не використовує у своїх нормах вираз юридична особа", тим самим заслуговує критики те, що в Конституції України відсутня норма, що проголошує рівність прав та обов’язків фізичних і юридичних осіб); принцип верховенства права, як базовий для податкової системи, вбудованої відповідно до принципів законності, що забезпечує взаємодію податкового права по всій території держави; та інші. До спеціальних принципів податкового права відносять принципи які визначають специфіку оподаткування Це, насамперед,

принцип справедливого оподаткування (оподаткування повинно бути однаковим для кожного виду податків на всій території країни, на основі цього принципу формується податкова система), податок може встановлюватись, змінюватись чи скасовуватись лише шляхом прийняття закону, податки стягуються винятково з публічною метою та інші.

Принципи податкового права забезпечують взаємозв'язок податковою права, податкового законодавства, податкової політики і сприяють скасуванню застарілих і прийняттю нових юридичних норм.

Застосування принципів податкового права здійснюється органами державної влади, місцевого самоврядування, якщо їх діяльність пов'язана з податковою сферою. Вони виступають гарантами реалізації принципів податкового права. До таких органів можна віднести органи законодавчої влади (вони встановлюють, змінюють та скасовують зміст та види принципів податкового права), органи виконавчої влади (розробляють та реалізують податкову політику), органи судової влади (на даному етапі дослідження варто зазначити необхідність зв'язку принципів податкового права з діяльністю Конституційного Суду України . Він входить до судової системи України як спеціальний судовий орган, який здійснює конституційний контроль, в тому числі і в податковій сфері. Але, на жаль, ним не достатньо приділяється уваги розгляду питань, присвячених проблемам оподаткування, що веде до прогалин та колізій у податковому праві. Факти відображення принципів податкового права в судових актах зустрічаються рідко, хоча вони, в повній мірі, можуть стати основою для вирішення юридичних справ). Державою створено і ряд спеціальних фінансових органів, які безпосередньо пов'язані з реалізацією принципів податкового права. Одним з них є Державна податкова служба України. Податкові органи завжди діють від імені держави і виражають її волю. Податкові органи в своїй діяльності теж не завжди враховують таку категорію як принципи податкового права, що веде до різного тлумачення норм податкового права. На нашу думку, цей недолік може бути виправлений з ростом податкової культури працівників податкових органів

Підводячи підсумки сказаному, можна зазначити, що втілення принципів податкового права повинно сприяти розвитку податкової системи, усуненню прогалин і колізій у податковому законодавстві та сумлінному виконанню податкових обов'язків як платниками податків так і контролюючими органами держави.

Використані джерела:

1. *Відомості Верховної Ради України.*
2. *Белых В. С., Винницкий Д. В. Налоговое право России: краткий учебный курс. М. :Норма. - 242 с.*
3. *Гриценко В. В. Теория российского налогового права/ под. ред. Н. И. Химичевой. Саратов. 2005. - 440 с.*
4. *Лившиц Р. З. Теория права . - М. 1994. - 224 с.*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

збірник тез Міжнародної наукової конференції
«Одинадцяті осінні юридичні читання»
(м. Хмельницький, 23-24 листопада 2012 року)

ЧАСТИНА ДРУГА:

Конституційне право

Адміністративне право

Фінансове право

Інформаційне право

Земельне право

Аграрне право

Екологічне право

Природоресурсне право

Трудове право

Право соціального забезпечення

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
2012